

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Apvienoto Nāciju
Izglītības, zinātnes
un kultūras organizācija

Latvian
National Commission
for UNESCO

UNESCO
Latvijas
Nacionālā komisija

Rīgā, 31.01.2019. Nr. 3.2./18

**Pārresoru koordinācijas centra
vadītājam Pēterim Vilkam**

Kopija informācijai:

Kultūras ministrijai

Izglītības un zinātnes ministrijai

Par priekšlikumiem Latvijas Nacionālajam attīstības plānam 2021.-2027. gadam

A.god. P.Vilka kungs!

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (turpmāk – UNESCO LNK) vārdā vēlos pateikties par līdzšinējo sadarbību ar Pārresoru koordinācijas centru un informēt, ka UNESCO LNK ir iepazinusies ar sabiedriskajai apspriešanai piedāvāto Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam idejisko kodolu un valsts attīstības prioritātēm (turpmāk – NAP2027) un vēlas sniegt priekšlikumus savus NAP2027.

Kopumā atzinīgi vērtējam NAP2027 mērķu apspriešanas procesu, kas sniedz iespēju sabiedrībai iesaistīties nozīmīgāko Latvijas attīstības dokumentu izstrādē un pilnveidē, kā arī aicina vienoties par kopīgiem mērķiem un to sasniegšanas ceļu. NAP2027 struktūrā pozitīva ir ciešā mērķu, prioritāšu un rīcības virzienu sasaiste ar konkrētiem sasniedzamajiem indikatoriem, kas sniedz pārliecību par mērķtiecīgu virzību attīstības plāna izpildē.

Saskaņā ar NAP2020 izvērtējumu, cilvēkkapitāla attīstība, nevienlīdzības mazināšana, ekoeftīva ekonomika, kā arī kultūras un sabiedrības saliedētības stiprināšana iezīmēti kā nākamā attīstības plāna iespējamo prioritāšu virzieni. NAP 2027 ietvarā izvirzot izglītību – zināšanas, gudrību, to prasmīgu un mērķtiecīgu izmantošanu – kā nākotnes Latvijas attīstības kodolu, kā arī prioritārizējot indivīda intereses, cilvēkcentrētu pieeju, ikviena cilvēka dzīves kvalitāti, speram soli pretī taisnīgākai un ilgtspējīgai Latvijas un tās iedzīvotāju izaugsmei. Atbilstoši ANO ilgtspējīgās attīstības mērķiem, ko ANO dalībvalstis saskaņā ar [Rezolūciju 70/1](#) apņēmušās sasniegt līdz 2030. gadam, un dokumentā akcentētajiem virsmērķiem, aicinām pilnveidot arī sākotnējo NAP2027 ietvaru, mērķa formulējumā ietverot ilgtspējas un iekļaujošas un izglītotas sabiedrības konceptus (iespējamais formulējums: ilgtspējīga attīstība un stabila izaugsme, iekļaujoša, taisnīga zināšanu sabiedrība un dzīves kvalitātes pieaugumus ikvienam iedzīvotājam).

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija
Pils laukums 4-206, Rīga, LV-1050, Latvija
Tālr.: +371 67325109, Fakss: +371 67222762
E-pasts: office@unesco.lv

Latvian National Commission for UNESCO
Pils laukums 4-206, Rīga, LV-1050, Latvia
T: +371 67325109, F: +371 67222762
E-mail: office@unesco.lv

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Apvienoto Nāciju
Izglītības, zinātnes
un kultūras organizācija

Latvian
National Commission
for UNESCO

UNESCO
Latvijas
Nacionālā komisija

Starp pieteiktajām NAP2027 prioritātēm divas tieši attiecināmas uz UNESCO mandāta jomām: “Zināšanas, prasmes” un “Kultūra, sports, atpūta”.

Prioritāte “Zināšanas un prasmes” uzsver gatavības pārmaiņām un elastības nozīmi mūsdienu mainīgajā pasaulē un nepieciešamību pielāgoties darba tirgus vajadzībām, tāpat izglītība minēta kā svarīgs resurss indivīda un valsts izaugsmē. Saskaņā ar [Pasaules izglītības forumā pieņemto Inčeonas deklarāciju](#) (Koreja, 2015. gads), runājot par indivīda un valsts izaugsmi, būtiski blakus zināšanām un prasmēm akcentēt arī vērtību un attieksmju dimensiju, kas ir izšķirošas, lai zināšanas un prasmes tiktu izmantotas lietderīgi personiskās pilnveides un sabiedrības ilgtspējīgas attīstības labā.

Savukārt apakšsadaļā “Izglītība un mācības” īpaši izceltās prasmes (digitālās, karjeras vadības u.c.) korelē ar darba tirgus pieprasījumu, bet pilnībā nesasaucas ar indivīda un sabiedrības attīstības virzienu. Aicinām paplašināt uzskaitīto prasmju klāstu, iekļaujot arī kritiskās un sistēmiskās domāšanas, problēmu risināšanas, socializācijas un pilsoniskās līdzdalības u.c. prasmes, kas vērstas uz indivīda aktīvu iesaisti sabiedrības attīstībā un kuru nozīme apliecināta [UNESCO Globālajā rīcības programmā “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai”](#) (Rezolūcija 37 C/12, pieņemta UNESCO Ģenerālās asamblejas 37. sesijā, 2013.gads). Lai gan medijpratība un informācijpratība ir nozīmīgi mūsdienu izglītības koncepti un ir būtiski ne tikai indivīdam, bet arī valsts attīstībai un drošībai, tie ir jāskata vienotas vērtību sistēmas kontekstā un uzskatāmi par līdzekli vai vienu no prasmēm nevis par izglītības mērķi un nozīmīgāko caurviju prasmi. Iesakām turpināt diskusiju par nozīmīgāko šī rīcības virziena caurviju prasmi un atbilstošajiem indikatoriem.

Attiecībā uz prioritāri “Kultūra, sports, atpūta” UNESCO LNK vērtējumā pašreizējā NAP2027 redakcijā nepietiekami izcelts nozaru, it īpaši kultūras, potenciāls radīt produktus un pakalpojumus ar pievienoto vērtību un vairojot Latvijas ekonomisko izaugsmi un pienesumu, ko valsts attīstībā spēj dot radošā ekonomika. Līdzās kultūras sociālajiem, intelektuālajiem un rekreatīvajiem aspektiem jāspēj saskatīt arī tās pienesums radošajās industrijās.

Vienlaikus UNESCO LNK vēlas izcelt, ka kultūras pienesumu radošās ekonomikas stimulēšanā varētu daudz mērķtiecīgāk izcelt prioritātes indikatoros iekļaujot tādus indikatorus, kam ir sasaite ar finanšu rādītājiem, piemēram, mērot, cik daudz līdzekļu gadā cilvēki tērē kultūras, sporta un citu atpūtas aktivitāšu apmeklējumam.

UNESCO LNK darbība cieši saistās arī ar prioritārajos virzienos “Dzīves vide” un “Valstiskums un pilsoniskā apziņa” ietvertajām jomām.

NAP2027 piedāvātajā “Dzīves vides” konceptā ietvertie ekonomikas un sociālie aspekti būtu papildināmi ar kultūrvides dimensiju, kas viennozīmīgi ietekmē ikviena iedzīvotāja dzīves kvalitāti. Iespējams, ka dokuments saturiski iegūtu, ja kultūra – kultūrvidē tiktu izdalīta kā atsevišķa sadaļa zem prioritātes “Dzīves vide”, kas ļautu paplašināt izpratni par kultūru. Tas ir īpaši svarīgi Latvijas reģionu attīstības kontekstā, kuru kultūrvidē ir būtisks resurss Latvijas kultūras daudzveidības saglabāšanai, radošās ekonomikas attīstībai un nevienlīdzības mazināšanai reģionu attīstībā.

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija
Pils laukums 4-206, Rīga, LV-1050, Latvija
Tālr.: +371 67325109, Fakss: +371 67222762
E-pasts: office@unesco.lv

Latvian National Commission for UNESCO
Pils laukums 4-206, LV-1050, Riga, Latvia
T: +371 67325109, F: +371 67222762
E-mail: office@unesco.lv

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Apvienoto Nāciju
Izglītības, zinātnes
un kultūras organizācija

Latvian
National Commission
for UNESCO

UNESCO
Latvijas
Nacionālā komisija

Kultūrvides jēdziens sniedz izpratni par to, cik svarīgi noteiktu kultūras aktivitāšu praktizēšanai un tradīciju uzturēšanai ir vēsturiskā vide, ko veido kā kultūras objekti, tā dabas elementi, ainavas un infrastruktūra. Lai sekmētu reģionālās attīstības aspektus, kas ir saistīti ar kultūrvidi, ir svarīgi lietot atbilstošus formulējumus, nodrošinot, ka kopienām Latvijā, to visplašākajā izpratnē, ir iespējams sevi saskatīt Latvijas nākotnes attīstības vīzijā. UNESCO LNK ieskatā šāda prioritātes nosaukuma pilnveidošana atbilstu definētajam NAP2027 ietvaram, kura tvērumam jābūt visaptverošajam dzīves kvalitātes aspektu pārklājumam, kā arī stiprinātu sasaisti ar Latvija 2030 stratēģijas virzienu kultūrvides attīstībai.

Atsaucoties uz iepriekš akcentēto strauji mainīgo un savstarpēji saistīto pasauli, aicinām prioritāti "Valstiskums un pilsoniskā apziņa" veidot konceptuāli iekļaujošu, aicinot stiprināt piederības sajūtu ne tikai sabiedrībai un valstij, bet arī pasaules kopienai, kuras neatņemama sastāvdaļa ir Latvija un tās iedzīvotāji. Piederības sajūta balstās ne tikai uzticībā līdzcilvēkiem un valstij, bet arī kopīgi darbojoties valsts labklājības un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā, kas nav iespējama, atraujot valsts konceptu no plašāka, globāla skatījuma, jo izaicinājumi, ar kuriem Latvija saskaras un turpinās saskarties 21. gadsimtā, nav risināmi tikai vienas valsts ietvaros. Papildus uzsvērtajām Satversmē ietvertajām vērtībām aicinām akcentēt arī tādas demokrātiskas vērtības un brīvības, kas iekļautas [ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā](#) vai dokumentā atsaucoties uz to.

UNESCO LNK pateicas par iespēju paust viedokli un apliecinā, ka ir gatava sadarboties un atbalstīt NAP2027 tapšanu un redakcionālo pilnveidi.

Patiesā cieņā,

Ģenerālsekretāre

(paraksts*)

Baiba Moļņika

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

I.Dalbiņa; 67325109
i.dalbina@unesco.lv
I.Švarca, 67325109
i.svarca@unesco.lv

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija
Pils laukums 4-206, Rīga, LV-1050, Latvija
Tālr.: +371 67325109, Fakss: +371 67222762
E-pasts: office@unesco.lv

www.unesco.lv

Latvian National Commission for UNESCO
Pils laukums 4-206, LV-1050, Riga, Latvia
T: +371 67325109, F: +371 67222762
E-mail: office@unesco.lv

www.unesco.lv